



САБОРНИК

БИЛТЕН БЕОГРАДСКЕ САБОРНЕ ЦРКВЕ
СВЕТОГ АРХАНГЕЛА МИХАИЛА



МОЈА СЛАВА - ОБНОВЉЕЊЕ ХРАМА СВЕТОГ ЂОРЂА - ЂУРЂИЦ

ЖИТИЈЕ СВ. ЂОРЂА И ПОВЕСТ О ОБНОВЉЕЊУ ХРАМА

Св. Георгије (или Св. Ђорђе) рођен је у Кападокији, претпоставља се да је то било између 275. и 281. године. Био је син богатих и благочестивих родитеља. Отац му је пострадао за Христа, а мајка се затим преселила у Палестину. Ђорђе је још као двадесетогодишњи младић био трибун - римски војник највишег чина у гарди цара Диоклецијана, веома образован и даровит. Мученички је страдао током Диоклецијановог прогона хришћана, 303. године. Наиме, током овог прогона је поделио сву своју имовину сиромасима, ослобађао робове, а пред царем јавно исповедао да је хришћанин. Цар га је зато бацио у тамницу и ставио на страховите муке: под тешко камење, под точак са шилцима, на истјавања, тело му је сечено, закопан је у живи креч, трован, док му напослетку није одрубљена глава. Док је трпео надљудске болове и живе ране, непрекидно се и усрдно молио Богу, а Бог га је укрепљивао и исцељивао. Снагом своје вере преобраћао је људе у веру Христову, међу њима и царицу Александру, жену Диоклецијанову, коју цар такође осуди да буде посечена, заједно са Св. Ђођем. Она издахну на губилишту пре него је посечена, а над Св. Ђорђем се изврши суд мачем. Сахрањен је у Никомидији, а над његовим гробом су се од самог погребена дешавала небројена исцељења и чуда. Канонизован је 494. године од стране папе Геласијуса Првог.

Св. Ђорђе је пред своју мученичку кончину молио свога слугу да му, по смрти, пренесе тело из Никомидије у Палестину, одакле је била његова мати и где је раздао сиромасима све своје имање. Слуга је Св. Ђорђу испунио жељу. У време цара Константина и царице Јелене, у палестинском граду Лидо је Св. Ђорђу подигнут прелеп храм. Приликом освећења овог храма, пренете су и похрањене у њему мошти Св. Ђорђа, у мермерном кивоту. Празник и слава која се у



нашем народу зове Ђурђиц, односи се управо на овај пренос моштију Св. Ђорђа и освећење храма који му је подигнут. Град Лидо се налази недалеко од данашњег Тел Авива. Мошти су похрањене у крипти храма, а данас је на том месту остао само мермерни кивот у коме су оне некада почивале. Касније су крсташи преуредили овај храм, а затим га и муслимани претворили у џамију. Храм је данас поново православна богомоља и значајно ходочасничко место.

У хришћанској иконографији се Св. Ђорђе приказује како копљем убија аждају, док је нешто даље женска фигура. Сматра се да та фигура представља царицу Александру, а у преносном значењу

и саму Цркву Христову, док аждаја оличава све оно демонско са чиме се Св. Ђорђе, снагом своје вере у Христа, обрачунавао, понајпре са многобоштвом и паганизмом. Св. Ђорђе се сматра заштитником многих држава и градова, као и витештва и коњице, а чест је мотив и у хералдици - налази се на грбу Москве, Енглеске, Грузије и Каталоније. Енглески краљ Ричард Лавље Срце узео га је као заштитника енглеске војске, што је и до данас остао. У царској Русији установљен је и орден за храбре војнике и ратне заслуге - Крст Светог Ђорђа, који је по рангу и значају одмах иза ордена Св. Андреја.

Св. Ђорђа су славили и наши владари и династије - династија Карађорђевића, као и црногорски владари из династије Петровић. По предању, славио га је и Марко Краљевић и властелини из лозе Мрњавчевића.

ТРОПАР СВ. ЂОРЂУ, глас 4.

Као робова ослободитељ и сиромашних заштитник,
болесних лекар, царева поборник, победоношче
и великомучениче Георгије, моли Христа Бога
да се спасу душе наше.

ХРАМОВИ ПОСВЕЋЕНИ СВ. ЂОРЂУ

Култ Св. Ђорђа је веома раширен у свету. Славе га и источна и западна црква. Подигнуте су му бројне цркве и манастири, а по бројности свечара у Србији је на четвртном месту (после Никољдана, Аранђеловдана и Јовандана). Посвећени су му Ђурђеви Ступови у Расу (које му је Стефан Немања подигао у знак захвалности што га је ослободио ропства), Темска (код Пирота), Боговађа (код Ваљева), Враћевшница (у Шумадији, коју је подигао кнез Милош), Ајданавац (код Велике Плана), Липар (код Горње Сабанте), Ораховица (код Прибоја, на Космету), Рујан (код Ужица), Годовик (код Ивањице, који је подигао вожд Карађорђе), црква на Опленцу.

КАКО ТРЕБА СЛАВИТИ СЛАВУ?

Пре Славе, свештеник у дому свечара свети водицу, а дан уочи Славе сви заједно присуствују празничном бденију у цркви. На дан Славе благосиља се кољиво (жито) и славски колач, који се пресеке у знаку крста и прелије вином. За Славу треба припремити: колач (од пшеничног брашна, квасца и освећене водице), славско жито, малу свећу за жито, славску свећу, црвено вино, уље и тамјан. Ако се славски колач не спрема у својој кући, треба га покропити освећеном водицом. Славски колач представља жртву благодарности Богу. Преламање колача у облику крста симболише Христово страдање на Крсту ради нашег спасења, а преливање вином - Његову Крв, којом се спирају наши греси и дарује нови живот. Жито је символ васкрсења и победе живота над смрћу - бачено у земљу, оно проклија и распада се, али из њега ниче клас који доноси много плода. Славска свећа треба да је од чистог пчелињег воска - као што пчеле праве мед, скуљајући сладак, мирисни сок са чистих и мирисних цветова, тако и молитва свечара треба да буде из чистог срца и мирисних душа. Она означава и Светлост Христову, која растерује таму из наших душа, домова и живота, уносећи радост, заједништво и пламен вере.

Славски обичаји се, кроз прослављање Светог, врше и за здравље, напредак и благостање оних који славе, али и као молитвено сећање на душе покојних предака, који су славили ову Славу. Жито се не спрема, како се каткад погрешно верује, за покој душе Светитеља - сви су светитељи пред Богом живи и за све нас се моле, а наша молитва и труд око спремања Славе је наше ударје, жртва и благодарност Светоме и Господу.

На дан Славе сви одлазе на Св. Литургију, носи се жито и колач завијен у чисту, белу мараму, мало црног вина у бочици и свећица. Након Литургије, свештеник сече колач и благосиља вино, колач и жито, па сви заједно певају тропар Светитељу. Свештеник ломе колач са домаћином, свако од свечара прилази и три пута љуби колач, одговарајући на троструко свештениково: *Христос посреди нас, троструким: Јесте и биће!*

Нарочито се мора пазити да се не припрема мрсно јело за славу која пада у посни дан, у среду или петак преко године када није разрешен пост, или у време поста. У том случају, када Крсно име - Слава падне у посни дан, онда би требало славу славити само са припремљеном посном храном, а никако другачије. Посну Славу не би требало нико да слави на недостојан начин, нити да за посну Славу припрема славски ручак са мрсном храном. Боље је Славу уопште не славити, него је славити на недостојан начин. Морамо знати да Слава није ни јело ни пиће, није разуздано гошћење ни чашћење, већ слављење Божијих угодника.

Протојереј-ставрофор Жарко Гавриловић



О СЛАВЉЕЊУ СЛАВЕ КОД СРБА

Првохришћанска је вера, од Бога нам дана и од Светих апостола предана, да славимо Бога и Његове Светитеље. ... Свети Оци српски, Сава Равноапостолни, дао је нама православним Србима и једну посебну српску домаћу Славу - наше Крсно Име, тј. благословио је нашу српску породичну Славу: да свака српска породица, свака кућа и домаћинство слави онога Светитеља на чији су дан наши преци и праоци примили Христову веру и крстили се у име Св. Тројице. ... Када славимо своју домаћу и породичну Славу, не славимо је сами у кући, нити само у кући, него најпре са осталим православним хришћанима у Цркви, на заједничкој Светој Служби, Св. Литургији, где су присутни и сви Божији анђели и сви Свети, и где се спомињу сви наши живи и упокојени, па тек онда и у дому своме. И опет, у дому не славимо је сами, него у задрузи и заједници са својом породицом, са својим ближњима и сродницима, са суседима и пријатељима, и са сваким намерником Божијим који нам тога дана дође у дом, макар био и просјак и убожјак, поготову са њим. ...

Света Крсна Слава управо и има тај смисао и значај: да све нас окупи и сједини у једну праву братску Христову заједницу, у Свету Цркву као сабор Божији, као сабрање деце Божије, те зато Крсно Име и славимо у славу Божију и у част Светих, на наше спасење и обожење...

Епископ умировљени ЗХИП Атанасије (Јевтић)

ДА ЛИ СЛАВИМО СЛАВУ У ЖАЛОСТИ?

Зар треба да славимо само онда када смо весели и напредни? Наши преци дају нам друкчији пример. Цар Лазар је славио свога свеца уочи пораза на Косову. Војвода Годор славио је свога Светога Ђорђа у тамници међу сужњима. Његова супруга била је у љутој жалости, па је ипак славила и примала госте. ... Свећа, хлеб, вино и гологлавост! Четири символа: светлост вере, зависност од Бога, љубав Божија и молитва Богу. То и јесте битно у прослављању крсних слава, Божијих светитеља, Божијих синова. ... Баш кад је жалост и мука, онда треба са већим усрђем славити и припадати свецима Божијим на молитву. Тада и свеци, односно Бог кроз свеце, више и хитније помаже. ... Само они не славе који славу сматрају весељем као и свадбу. Али, ти као учен човек треба да знаш и друге да научиш: ако се не свадбује у жалости, слава се слави и у жалости. И баш нарочито у жалости.

Св. владика Николај

Главни и одговорни уредник: протојереј-ставрофор Петар Л.Лукић. Уредник издања: Ивана Радовановић. Уређивачки савет: братство Саборне цркве. Тел.храма: 011/2636-684. Факс: 011/2636-566. www.saborna-crkva.com. sabornik@saborna-crkva.com. Публикује се у 1000 примерака.

